

Αχιλλέας Μητσός

**Η ιστορική διαδρομή του
Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας**

European Commission

**High Level Panel on the
Socio-Economic Benefits of the ERA**

Final Report, June 2012

Achilleas Mitsos, Chairman

Andrea Bonaccorsi, Rapporteur

Yannis Caloghirou, Rapporteur

Jutta Allmendinger

Luke Georghiou

Marco Mancini

Frederique Sachwald

Παράλληλες ιστορικές διαδρομές:

➤ **Διαχρονική μεταβολή**

**της θέσης της E&T στο ευρωπαϊκό αναπτυξιακό πρότυπο
και στον κεντρικό ευρωπαϊκό λόγο**

➤ **Διαχρονική μεταβολή**

του γεωγραφικού επιπέδου άσκησης της πολιτικής E&T

Εισαγωγικά: Δεοντολογικές προσεγγίσεις

- Έρευνα = Δημόσιο αγαθό
- Έρευνα = Ευρωπαϊκό δημόσιο αγαθό

Εισαγωγικά: Δεοντολογικές προσεγγίσεις

- Έρευνα = Δημόσιο αγαθό

Δημόσιο όφελος > Ιδιωτικό όφελος

Κριτήρια: - «μη αποκλειστική κατανάλωση»,
 - «αδυναμία αποκλεισμού»

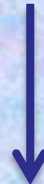
Εισαγωγικά: Δεοντολογικές προσεγγίσεις

- Έρευνα = Δημόσιο αγαθό
- Έρευνα = Ευρωπαϊκό δημόσιο αγαθό

Η θεωρία του ομοσπονδισμού και η αρχή της επικουρικότητας
Φυγόκεντρες και κεντρομόλες δυνάμεις

*Ανομοιογένεια προτιμήσεων

- *Διασυνοριακές εξωτερικότητες
- *Οικονομίες κλίμακας και φάσματος
- *Διασύνδεση με άλλες πολιτικές

Εισαγωγικά: Δεοντολογικές προσεγγίσεις

- Έρευνα = Δημόσιο αγαθό
- Έρευνα = Ευρωπαϊκό δημόσιο αγαθό

αλλά:

- *Ποια έρευνα;*
- *Πως συνδέεται με ευρωπαϊκούς στόχους;*

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

- ❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.
- ❖ Η περίοδος της **διακρατικής** συνεργασίας.
- ❖ Η περίοδος της **συνεργασίας** και της συνύπαρξης.
- ❖ Η περίοδος της «**συντρέχουσας αρμοδιότητας**».

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.

Euratom, Κοινό Κέντρο Έρευνας

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

- ❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.
- ❖ Η περίοδος της **διακρατικής** συνεργασίας.
CERN, EMBL, ESA, ...

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

- ❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.
- ❖ Η περίοδος της **διακρατικής** συνεργασίας.
- ❖ Η περίοδος της **συνεργασίας** και της συνύπαρξης.

Προγράμματα Πλαίσιο

Συνεργασία (διακρατική) (δημόσιας / ιδιωτικής) E&T
μεγιστοποιεί δυνατότητες καινοτομιών και οδηγεί στη
βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικής θέσης της
ευρωπαϊκής βιομηχανίας, άρα και στην ανάπτυξη

- Επιτροπή ως «επιχειρηματίας πολιτικής»
- Ρόλος βιομηχανίας (ERT...)
αλλά, πάντως:
- Σχετικά μικρό μέγεθος
- Περιορισμένη διασύνδεση με εθνικά προγράμματα
- Στρεβλώσεις ως προς χώρους έρευνας

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

- ❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.
- ❖ Η περίοδος της **διακρατικής** συνεργασίας.
- ❖ Η περίοδος της **συνεργασίας** και της συνύπαρξης.
- ❖ Η περίοδος της «**συντρέχουσας αρμοδιότητας**».

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
[όχι μέσω γραμμικής σχέσης E&T με Καινοτομία, αλλά μέσω του «τριγώνου της γνώσης»]

[και στην κρίση - ανισορροπία, η δημόσια δαπάνη με τον μεγαλύτερο μακροχρόνιο «πολλαπλασιαστή»]

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- Διευρύνεται ο ορισμός της **«χρήσιμης» έρευνας**

«Χρήσιμη» όχι μόνο εκείνη που έχει αποδείξει τη χρησιμότητα της

Η αριστεία ως αναγκαία, ίσως και, ικανή συνθήκη

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- ❑ Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- ❑ Διευρύνεται ο ορισμός της «**χρήσιμης**» **έρευνας**
- ❑ Εμπλουτίζεται ο ορισμός της ευρωπαϊκής **προστιθέμενης αξίας**

Έμφαση στον ευρύτερο ανταγωνισμό, πέραν (όχι αντί) της συνεργασίας

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- ❑ Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- ❑ Διευρύνεται ο ορισμός της «**χρήσιμης**» **έρευνας**
- ❑ Εμπλουτίζεται ο ορισμός της ευρωπαϊκής **προστιθέμενης αξίας**
- ❑ Μεταβάλλεται η θέση της έρευνας στον κοινοτικό **προϋπολογισμό**

Η μόνη δαπάνη που αυξάνει σημαντικά

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- ❑ Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- ❑ Διευρύνεται ο ορισμός της «**χρήσιμης**» **έρευνας**
- ❑ Εμπλουτίζεται ο ορισμός της ευρωπαϊκής **προστιθέμενης αξίας**
- ❑ Μεταβάλλεται η θέση της έρευνας στον κοινοτικό **προϋπολογισμό**
- ❑ Αυξάνονται τα **όρια** της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης της έρευνας

...πέραν των ερευνητικών σχεδίων, και

* ερευνητικό ανθρώπινο δυναμικό

* ερευνητικές υποδομές

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- ❑ Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- ❑ Διευρύνεται ο ορισμός της «**χρήσιμης**» **έρευνας**
- ❑ Εμπλουτίζεται ο ορισμός της ευρωπαϊκής **προστιθέμενης αξίας**
- ❑ Μεταβάλλεται η θέση της έρευνας στον κοινοτικό **προϋπολογισμό**
- ❑ Αυξάνονται τα **όρια** της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης της έρευνας ...
- ❑ Πληθαίνουν οι **πηγές ευρωπαϊκής χρηματοδότησης** πέραν του ΠΠ

Τα διαρθρωτικά ταμεία.

Αριστεία και συνοχή.

Αιρεσιμότητες και έξυπνη (;) εξειδίκευση

Η περίοδος της «συντρέχουσας αρμοδιότητας»

- ❑ Βαθαίνει η **σχέση της E&T με την ανάπτυξη** και ανταγωνιστικότητα
- ❑ Διευρύνεται ο ορισμός της «**χρήσιμης**» **έρευνας**
- ❑ Εμπλουτίζεται ο ορισμός της ευρωπαϊκής **προστιθέμενης αξίας**
- ❑ Μεταβάλλεται η θέση της έρευνας στον κοινοτικό **προϋπολογισμό**
- ❑ Αυξάνονται τα **όρια** της ευρωπαϊκής χρηματοδότησης της έρευνας ...
- ❑ Πληθαίνουν οι **πηγές ευρωπαϊκής χρηματοδότησης** πέραν του ΠΠ
- ❑ Επεκτείνεται η πολιτική E&T της ΕΕ - **πέραν της δημοσιονομικής**

Όμως: Διακηρυκτικός και όχι ρυθμιστικός λόγος

συνοψίζοντας:

Οι περίοδοι της ευρωπαϊκής ερευνητικής πολιτικής

- ❖ Η περίοδος του **υπερκράτους**.

Euratom, Κοινό Κέντρο Έρευνας

- ❖ Η περίοδος της **διακρατικής** συνεργασίας.

CERN, EMBL, ESA, ...

- ❖ Η περίοδος της **συνεργασίας** και της συνύπαρξης.

Προγράμματα Πλαίσιο

- ❖ Η περίοδος της «**συντρέχουσας αρμοδιότητας**».

Ευρωπαϊκός Χώρος Έρευνας

Συνέπειες για Ελλάδα

➤ Η **έμφαση** στην έρευνα:

Σύροντας και την Ελλάδα προς νέο αναπτυξιακό πρότυπο;

Συνέπειες για Ελλάδα

- Η **έμφαση** στην έρευνα:

Σύροντας και την Ελλάδα προς νέο αναπτυξιακό πρότυπο;

- Διεύρυνση **στόχων**, εργαλείων:

Υποδεικνύοντας αλλαγή ως προς το περιεχόμενο της εθνικής ερευνητικής πολιτικής;

Συνέπειες για Ελλάδα

- Η **έμφαση** στην έρευνα:

Σύροντας και την Ελλάδα προς νέο αναπτυξιακό πρότυπο;

- Διεύρυνση **στόχων**, εργαλείων:

Υποδεικνύοντας αλλαγή ως προς το περιεχόμενο της εθνικής ερευνητικής πολιτικής;

- Αύξηση της κοινοτικής **χρηματοδότησης**:

Συνέπειες για την Ελλάδα, όταν η κοινοτική χρηματοδότηση αποτελεί τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης;

Συνέπειες για Ελλάδα

- Η **έμφαση** στην έρευνα:

Σύροντας και την Ελλάδα προς νέο αναπτυξιακό πρότυπο;

- Διεύρυνση **στόχων**, εργαλείων:

Υποδεικνύοντας αλλαγή ως προς το περιεχόμενο της εθνικής ερευνητικής πολιτικής;

- Αύξηση της κοινοτικής **χρηματοδότησης**:

Συνέπειες για την Ελλάδα, όταν η κοινοτική χρηματοδότηση αποτελεί τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης;

Συνέπειες για Ελλάδα

- Η **έμφαση** στην έρευνα:

Σύροντας και την Ελλάδα προς νέο αναπτυξιακό πρότυπο;

- Διεύρυνση **στόχων**, εργαλείων:

Υποδεικνύοντας αλλαγή ως προς το περιεχόμενο της εθνικής ερευνητικής πολιτικής;

- Αύξηση της κοινοτικής **χρηματοδότησης**

Συνέπειες για την Ελλάδα όταν η κοινοτική χρηματοδότηση αποτελεί τη μοναδική πηγή χρηματοδότησης;

- Αριστεία και **Συνοχή**, [και η «**εκροή εγκεφάλων**»].

Σύγκρουση ή συμπληρωματικότητα;